

Statens vegvesen

Registrering av piggdekkbruk etter regionreformen. Arbeidsfordeling mellom fylker og Statens

Karl Idar Gjerstad, Statens vegvesen

Historikk for registrering av piggdekk

- Statens vegvesen har registrert bruk av piggdekk med manuelle tellinger i trafikken ca. de siste 20 år.
- Det har økt fra fire byområder i starten til 13 byområder i dag.
- Arbeidet har vært utført og dermed også finansiert av Statens vegvesen.

Regionreformen fører til endringer

- Regionreformen har flyttet ca. 1800+ årsverk fra Statens vegvesen til fylkene.
- Stor turn-over internt i Statens vegvesen de siste årene.
- Intern enhet som tidligere har hatt ansvar for registrering av piggdekkbruk har ikke midler eller personell til å videreføre jobben.
- Oppgava falt «mellom stolene».
- Statens vegvesen ba i desember 2020 fylkene om en arbeidsdeling.
- På svært kort varsel har seks byområder klart å registrere piggdekkbruk i 2021.

Ønsket arbeidsfordeling

- Vi ønsker at Statens vegvesen tar kontorarbeidet og at fylkene tar feltarbeidet.
- Statens vegvesen bør fortsette med kontorarbeidet fordi:
 - Vegdirektoratet ved Myndighet og regelverk har ansvar for å samordne på tvers av alle veieiere, slik at virkemidler og tiltak henger fornuftig sammen.
 - Vi kan sikre mest mulig kontinuitet fra tidligere tellinger.
 - Vi sikrer at registrering av piggdekk gjøres likt i alle fylker.
 - Vi gjør alle data tilgjengelige fra samme sted.
- Fylkene bør overta feltarbeidet fordi:
 - Er en stor veieier, og ansvarlig for utslipp fra eget veinett.
 - Har et regionalt ansvar etter Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.
- Det er noe delte meninger om denne arbeidsfordelingen.

Metode for telling og registrering

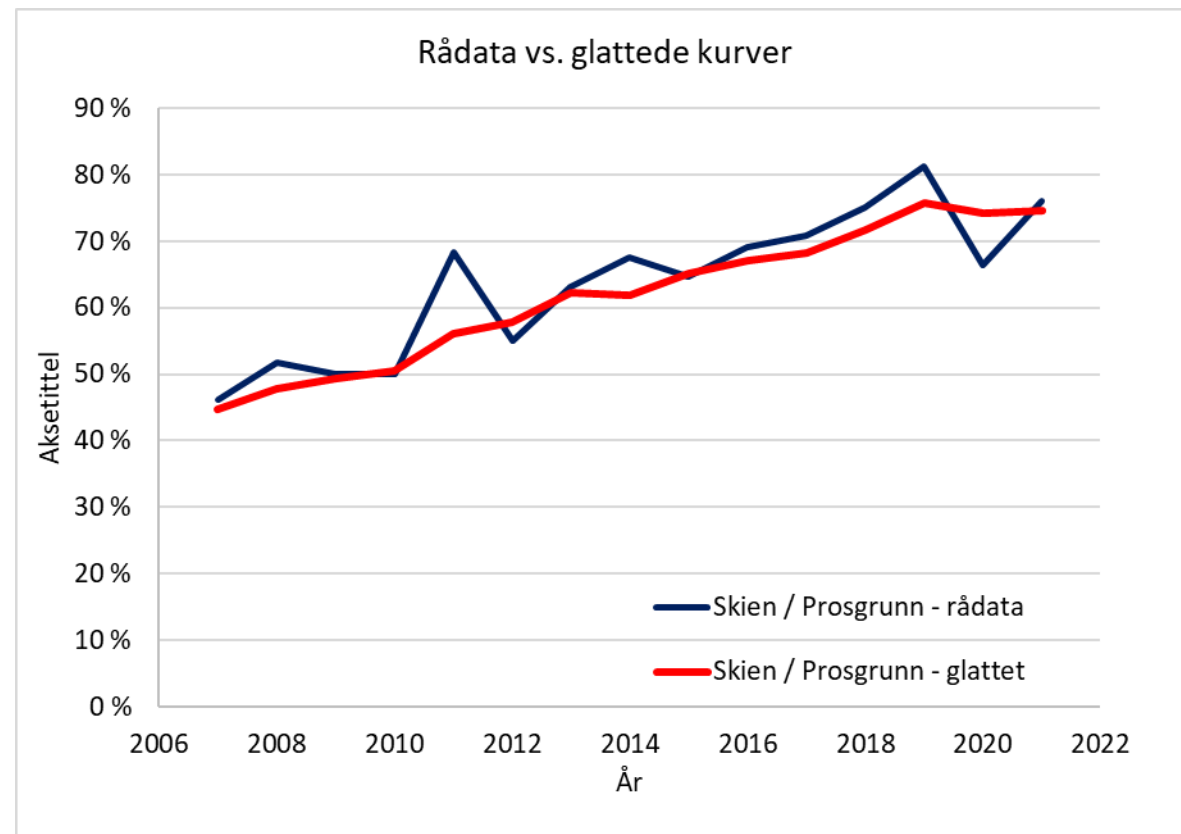
- Telling foregår pt. manuelt.
- Det telles et utvalg som antas å være representativt.
- Bare telle kjøretøy som har vært i bruk samme dag som de telles.
- Så langt som mulig, holder på samme tellepunkt fra år til år.
- For det meste visuell registrering
- Rutinerte tellere har registrert piggdekk på kjøretøy i fart på bakgrunn av lyd.
- Vekter lette- og tunge kjøretøy etter formelen:
 $0,9 \times \text{andel lette} + 0,1 \times \text{andel tunge}$

Usikkerhets faktorer

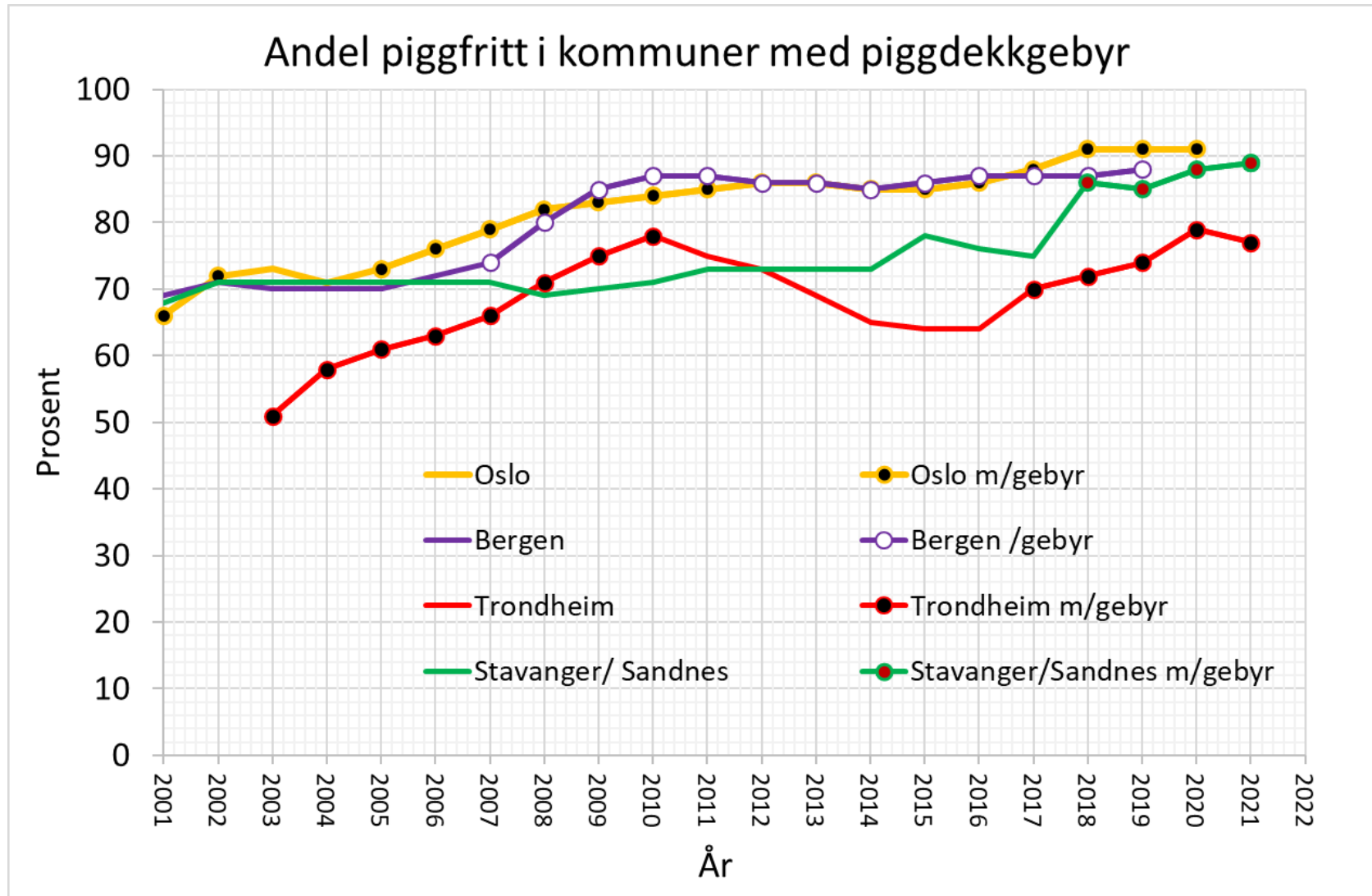
- For 2021 har trolig pandemien påvirket resultatet.
 - Vi teller antall kjøretøy, men det er kjørte kilometer som er relevant.
 - Utvalg kan være for lite.
 - Hvilke tellepunkter som brukes.
 - Værforhold på dager det telles kan påvirke resultatet.
 - Tid på dagen det telles påvirker resultatet.
- **Derfor glatter vi telle-data over tre år.**

Offisielle piggdekkdata bygger på en glattet kurve

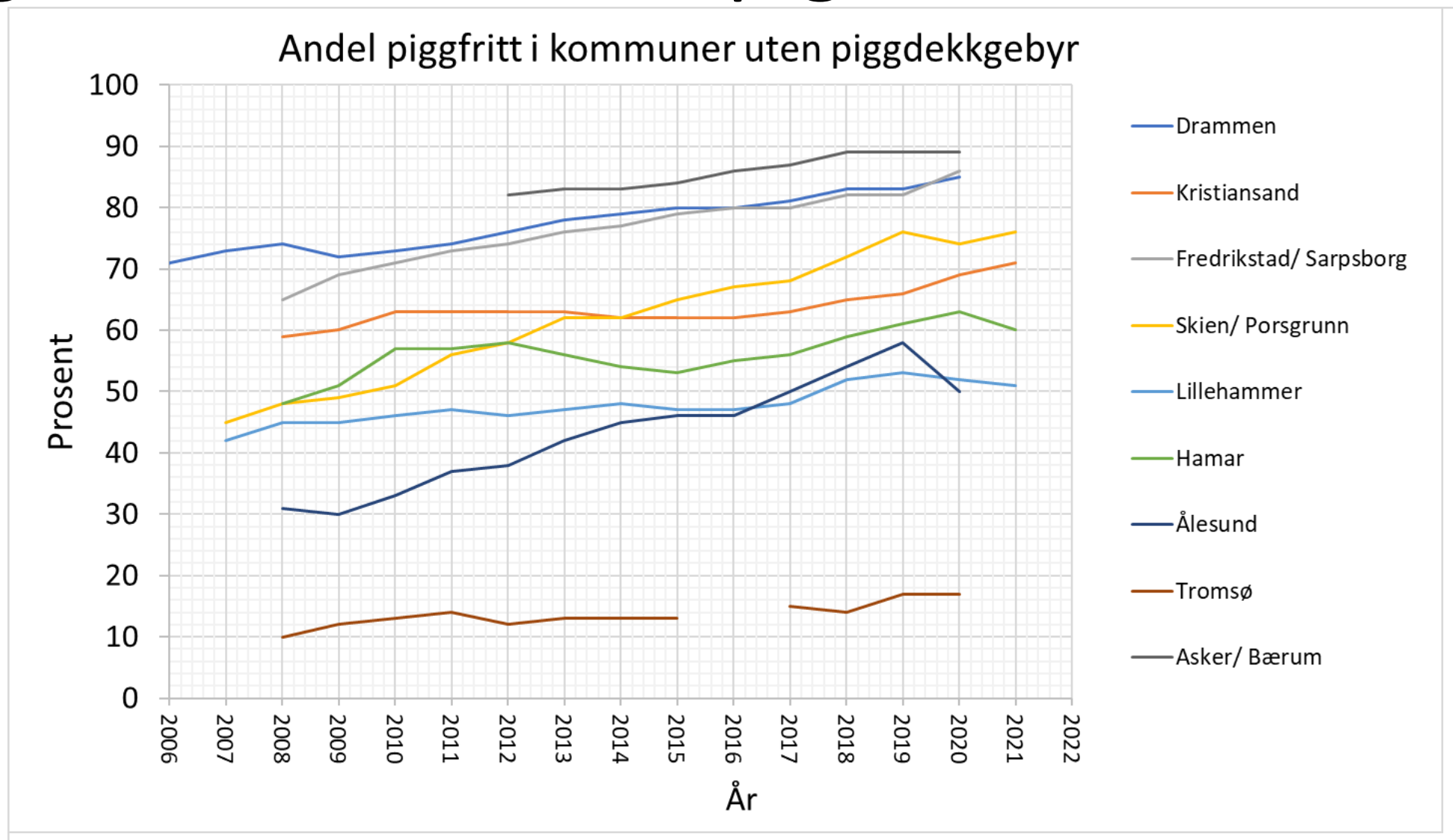
- Vi glatter tre løpende år.
- Differanse på rådata og glattet kurve gir et standardavvik på 2-3 prosentpoeng.
- Det vil være en naturlig bias i disse dataene, men trenden er representativ.

Piggfriandeler – foreløpige tall for 2021

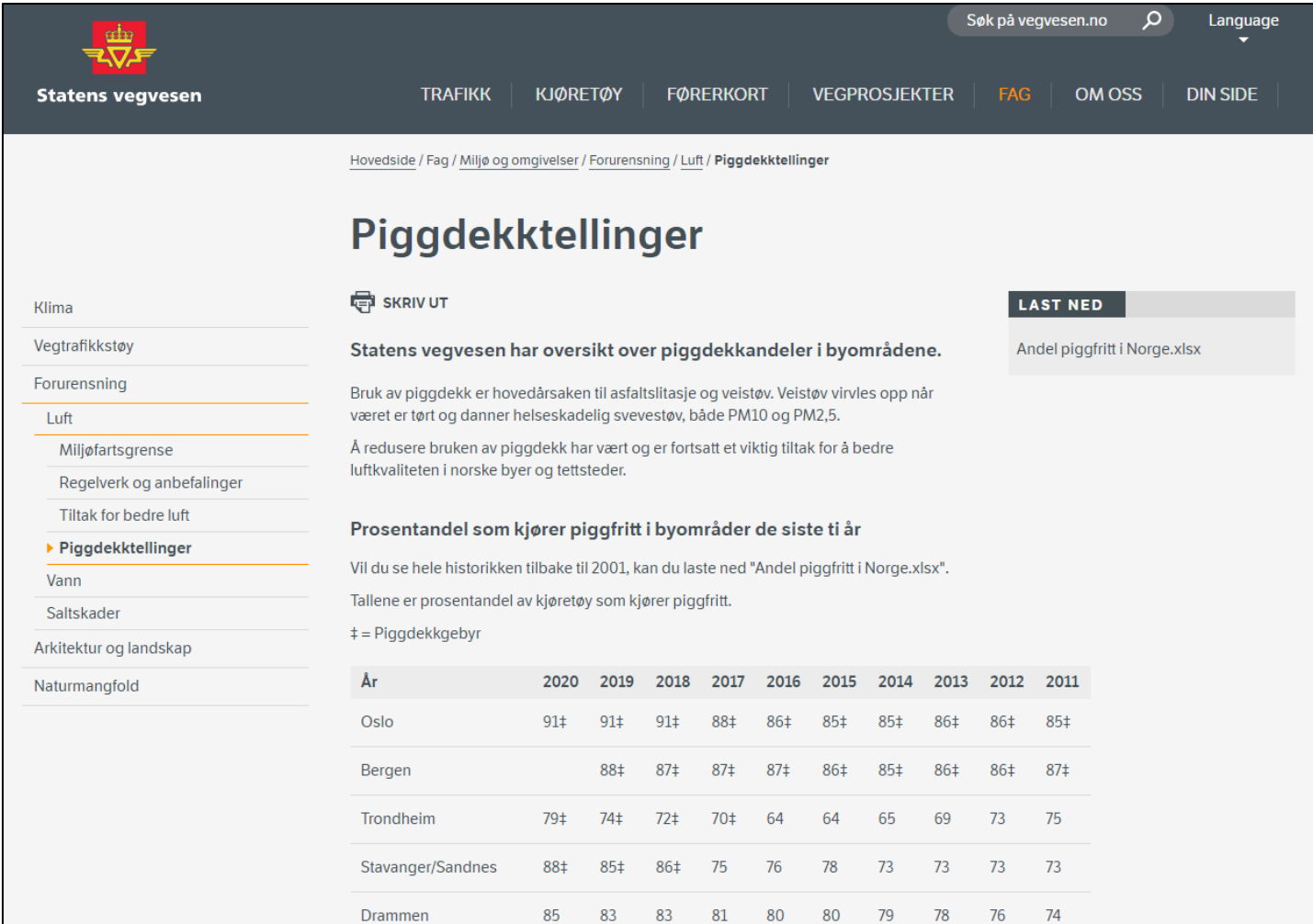

Piggfriandeler – foreløpige tall for 2021

Offisielle tall publiseres på www.vegvesen.no

- <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/miljo+og+omgivelser/forurensning/luft/piggdekkteellinger>
- Eller Google med søkeord:
 - «Statens vegvesen»
 - «piggdekkteellinger»

The screenshot shows the website interface for 'Statens vegvesen'. The top navigation bar includes links for TRAFIKK, KJØRETØY, FØRERKORT, VEGPROSJEKTER, FAG, OM OSS, and DIN SIDE. A search bar and language selector are also present. The main content area is titled 'Piggdekkteellinger' and includes a sidebar with categories like Klima, Vegtrafikkstøy, Forurensning, Luft, Vann, and Naturmangfold. The 'Luft' category is selected, showing a list of sub-topics including 'Piggdekkteellinger'. The main text explains that the use of studded tires is a major cause of road wear and noise, and that the website provides an overview of studded tire use in urban areas. It also mentions that the data is from 2011 to 2020 and provides a link to download the data as an Excel file ('Andel piggfritt i Norge.xlsx'). A table follows, showing the percentage of studded tire use in various Norwegian cities from 2011 to 2020.

År	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Oslo	91‡	91‡	91‡	88‡	86‡	85‡	85‡	86‡	86‡	85‡
Bergen		88‡	87‡	87‡	87‡	86‡	85‡	86‡	86‡	87‡
Trondheim	79‡	74‡	72‡	70‡	64	64	65	69	73	75
Stavanger/Sandnes	88‡	85‡	86‡	75	76	78	73	73	73	73
Drammen	85	83	83	81	80	80	79	78	76	74

«10 prosentsregelen»

- Det sies at det bør/må være 10 prosent piggdekkbrukere i en by for å gi veibanen bedre friksjon.
- Dette stammer fra en anbefaling fra Vegdirektoratet fra 2011.
- Dette var for å oppmuntre til mer bruk av piggfrie vinterdekk.
- Noen tanker til dette:
 - I 2011 hadde vi ingen erfaring med piggdekkandel < 10 prosent.
 - Mange forutsetninger endrer seg på 10 år.
 - Prosentandel er en faktor for friksjon, vel så viktige faktorer er absolutt-tall, utforming av piggdekk, utvikling av kjøretøy, og mye annet.
 - Ingen terskelverdi ved 10 prosent.
 - Telling har usikkerhet.
- **Bør ikke betrakte 10 prosent piggdekk som en absolutt terskel.**

En mer riktig formulering:

Andel piggdekk i en kommune bør tilpasses lokalt for å gi en gunstig balanse mellom hensynet til:

- miljø
- trafiksikkerhet
- fremkommelighet